

num quoddam erat in Ponti regionibus situm, pisebus copiosum, ex quo-
rum capture praedicti uites redditus dominii præstabantur. Ista postfatio duo-
bus fratribus forte hæreditatis obuenierat. Sed pecunia cupiditas (que pe-
rem omnium co- a mortalium superat) etiam fraternalm necessitudinem ui-
lauit. Coibaturā fratribus tempore captionis, non tam ad capiendos pi-
sces, quam ad homines decipiendos: quod es ac bella mouebantur, humanus
angus pro piscibus fundebatur. Sed Dei prouidentia, astutus aliquando, au-
xiliu[m] aduentusq[ue] Gregorij. Videl[icet] prælia & mortes uitorum, furentes &
germanos: quid causa existaret, pro qua in exitium sui fuorum: q[uo]d fratres ac-
cenderentur, inquiritur: nullam, nisi capturam piscium competit. Tunc ille cum
pro honore aduentus sui utræq[ue] partes paululum siluisserit. Nolite (inquit)
d[omi]n[um] filiolis, rationabiles animas pro muiris animantibus uiolare, fraternalm pa-
cem qualius cupiditate dissoluere. Dei leges & nature pariter iura temera-
re, & unam mecum ad ora flagri extititis accedit. Ego iam uos per uitrum
Domini omni certamine eruentem contentiones obfatuam. Et cum haec dixi-
fer, in conspectu omnium uirgata quam tenebat in manu, ad primas litoris
undas desigui, & ipse politis genibus palmas tendit ad celum, atq[ue] his uer-
bis excelsio supplicat Deo: Tu Domine Deus partu nostrorum, qui cum ti-
bi primus homo Adam peccaserit, & mandatum tuum præterire, pena cul-
pa illis uoderatus, ad terram maledictionis sententiam derolisti, dicene:
Maledicta terra in operibus tuis. Et nunc ergo miseratus horum iuueni fa-
ternum sanguinem, qui pericitatur, præcipe ut maledicunt sint aqua illæ in
operibus eorum, pro quibus furor et succent, fraterna pietatis oblitu[m], ita
ut nūquam in hoc loco, uel piscis apparet, uel aqua refidat, sed si campus
arati patiens, ac frugum ferox, & custos in æternum fraternalm cōcordia per-
seueret. Simil ut ille finem orandi fecit. statim se uita subducens, & curu[m] ue-
loctore refugiens, a conspectu superno iusti di[us] cedere, abyssi suis redditur,
& arentem campus germanis iam concordibus dereliquit. Sed & in hodie-
num frugum ferox esse dicitur solum, quod ante fuerat nauifera ferox. Memo-
ratur etiam aliud illustris ab eo & diuinis gestum. In quadam loco uris
angusti, cum res posceret ecclesiæ construi, rupes quædam uincit montis
ex parte orientis obiecta, ex alia uero præteriu[m] fluitus, spaciis quantâ

Matth. 17. ecclie sufficeret denegabat. Et quū alius omnino non esset locus, omnesq; militiam gererent, quod solum ad confruendam ecclesiam non habebat, illi fide plenus, pernotasse in oratione dicitur, & Dominum Iesum promis- fionis suæ ad monitum fideliter, qua dixit: Si habueritis fidem sicut granu- pis, dicetis monti huic, Tolle te, & mitte in mare: & fieri utique. Cing hæc ple- na fide atque deuotione depositaret, ad lucem coeuntibus populis, inuenta est rupes importuna secessisse tantum, quantum i paci ad condendam quare- batur ecclesiam. Tradunt ei & alia quam plurima. Sed ne in longum ul- deamur trahere sermonem, intermissis ceteris, unum adhuc de eius gestis adiungam. Iter ei fuisse quandā per alpes dicitur hyemis tempore: & quū per- ueniret ad summum alpinum iugum: niibus repleta erant omnia, nullū us- quam diuersorum, famam ibi ranum Apollinis erat, cui succedens trans-

Apollinis ora-
culum obnu-
vit.
quam diuerterunt, tandem iorū apud Apollinis era, cuius
ca no[n]te discessit. Sacerdos vero erat quidam fani eius, cui consulere simula-
crum Apollinis mos era, & reddere responsa poscētibus, ex quo ei etiam
almonia quaesita esse videbatur. Igitur post ingressum Gregorij, offerte co-
sulta & responsa posce sacerdos accedit ex more, nihil inde responsi uen-
ebat. Repetit uictimas silentium permanet. Iterum atq[ue] iterum lirat, iurdis
ingerit fabulum. Cum q[uod] stupore noui silentii astutare sacerdos, non e[st]e alii
stems dæmonium, dicat in somnis: Quid me illi innoceas, quia iam uenire no[n]
possum: perconiant causam, aduentu le Gregorij dicebat expulsum. Quid
nunc

nunc remedium dare tur cum perquireret, at non aliter sibi licere ingredie locum, nisi Gregorius permisisset. Quibus auditus ficerdos, occupat viam, multa apud semetipsum uoluens, atque animo recusante petrarchians, peruenit ad Gregorium; adoratusque eum, rem pandit ex ordine, humanitatis suae atque hospitalitatis admontus, querelam debilitatis numinis promittit, ademptam facultatem sui deplorat, ac reddit sibi omnia in pristinum statum deponit. At ille nini moratus, scribit epistolam in haec uerba.

GREGORIVS APOLLINI.

Permitto ibi redire ad locum tuum, & agere quæ consueveris.
Hanc epis̄tolam sacerdos accipit, & ad fanum deferit, positaq; ea iuxta simu-
lacrum affuit dæmon, & eadem dedit responsa poscenti. Tum ille in semetipsum Christum con-
tinuerat ait: Si Gregorius iustus, & Deus ille discelisit, nec potius redire, ni ueretur.
suffias, & regnum iubente Gregorio restitutus est: quomodo non multo
melior isto Gregorius, cuius hic obtemperat iustus? Clausis igitur ianuis fa-
ni, delcedidit ad Gregorium, epis̄tolam secum quam accepérat referens, o-
mnimq; apud eum rei gestæ ordinem pandens: simulq; se ad pedes eius pro-
sternens, rogabat ut illi se Deo offerat, cuius uirtute diis gentium Gregorius
imperabat. Cumq; enim & pertinaciter persisteret, catechumenus ab eo fa-
ctus est. Ercum se uita castissima & oblitinientissima, derelictis omnibus,
non solum erroribus dæmonum, sed & seculi actibus, mācipatis, etiam ba-
ptismū confectus est. Et in tantum uita merito ac fidei uirtute precept, ut
ipse beato Gregorio in episcopatu successor exitterit. Sed & ingenio suo ino-
bis in parvo maxima monimenta dereliquit: la ecclesiasten nāq; Metaphra-
sin idem Gregorius magnificenter sime scripti, & catholicæ fidei expositiō
bius breviter editam dereliquit, quam pro eruditione ecclesiastum sociare
possimū duxi.

Gregorii martyris ex episcopi Neocæsareæ Fides.

Vnus Deus pater verbi uiuentis, sapientia substantis, & uitius sui &
figura perfectus perfecti genitor, pater filij unigeniti. Vnus Dominus, so-
lus ex solo figura & imago deitatis, umerum perpetrans, sapientia compre-
hendens omnia, & uitius qua tota creatura fieri potuit. Filius uetus ueri, &
inuisibilis ex inuisibili, et in corruptibili ex in corruptibili, & immortalis ex
immortalib; & sempiternus ex semper. Vnus spiritus sanctus ex Deo sub-
stantiam habens, qui per filium apparuit, imago filii perfecti, perfecta ui-
uentium causa, sanctitas sanctificationis praefatrix, per quem Deus super om-
nia & in omnibus cognoscitur, & filius per omnes. Trinitas perfecta, ma-
iestas, & sempiternitate & regno minime diuiditur, neque alienatur, Igitur
neg factum quid aut seruens in trinitate, neque superinductum, ranqua in an-
tehac quidem non subsistens, postea vero supererit esse. Negat itaque deusit
unquam filius patris, nec filio spiritus sanctus, sed inuertibilis & immutabilis,
hac eadem trinitas semper. Sed de Gregorio factum dicitur. Nunc ad historiam
redeamus. Inter ea Dionysius apud Alexandriam quietius in pace, duodecimo
anno imperii Galensi, decem & septem annis functus sacerdotio. Suc-
cederitio Maximus. Igitur Galenius, cum per annos quindecim Roma-
num gubernasset imperium, Claudio regni successore defunctus est. Qui
solis duobus annis in imperio transtulit, Aureliano rerum apice dereliquit.
Huius temporibus ultimum apud Antiochiam episcoporum concilium con-
gregatur, in quo Paulus arguitur, manifesteque conuinxit haereticus, &
damnatur ab omnibus quae sub celo sunt ecclesijs Christi, insidente plurimi-
num, & disceptationibus validissimis petigente Malchione presbytero.
Antio-

Malchion pres
byter Antio-
chenæ ecclesie

Antiochense ecclæsia, utro felicitissimo, & omnibus uituitibus adornato: cui
concedebat etiam hoc, quod erat dilectissimum, & potens in ueste, atque in
omni eruditione perfectus: deniq; oratoriam in eadem ipse urbe docuerat.
Huic igitur ab omni episcoporum concilio permisit disputatio cum Pau-
lo, excepientibus notariis, quæ ita magnifice ab eo & accuratè habita est, ut
scripta ederetur, & nunc quoq; in admiratione sit omnibus. Solitus tamen
potius disimilantem & occultantem se Paulum confessionibus proprijs pu-
blicare. Quibus ita gestis, communij consilio uniuersi pariter sacerdotes scri-
bunt epistolam ad personam Dionysij episcopi urbis Romæ, & Maximij Ale-
xandri episcopi, quæ per omnes mitteretur ecclæsias, per quam cunctis &
sum diuidentiam coprobarent, & Pauli hæresim confutatam esse, atque de-
lectam in uniuersorum notitiam peruulgarent. Similiter etiam quæ cum co-
quæstiones habita sint, indicant. Sed & uitam ipsius intemperatam pariter
moresq; describunt. Ex quibus pauca aliqua inferre huic operi nostro di-
gnum ludicra sum.

Qui episcopi per illud tempus nobiles habiti fuerint.

Cap. XXXVI.

An. Do
Epistola
lij Ant
ni, de a
ne Paul
satene.

168. DIONYSIO ET MAXIMO, ET OMNIBUS QUI PER
conci- uniuersitatem orbem sunt, sacerdotibus, coepiscopis, una cum presbyte-
re, atque diaconis, atque omni ecclesiæ catholice quæ sub celo est, Helenus, & Hy-
pothesis, Theophilus, Theotecnus, Maximus, Proculus, Nicomas, Hilaria-
nus, Paulus, Bolanus, Protagenes, Hierax, Eutychius, Thedorus, Malchi-
on, Lucius, presbyteri, & ceteri omnes, qui nobiscum congregati sunt, exul-
cenis urbibus & gentibus episcopi, & presbyteri, & diaconi, dilectissimis
fratribus in Domino. Salutem. Et post pauca addiderunt.

Paulus dolo distinxerit, et hominem quidem falleret, Deum autem negareas
Iatenuis quomo^d fidem, in qua renatus fuerat, violaret. Deniq^{ue} & nunc beatus Firmilianus ue-
do ad diuitias niebat Antiochiam, & cum Tharsum usq^{ue} peruenisset, & nos omnes Anti-
emerserit. ocbz politi, aduentu illius operiremur, nōciatus est nobis excessisse de mis-
Scou in li de do Post aliquanta uero descriptibiles eius uitam moresq^{ue} adiunxit etiā hæc
insignibus ma Postea uero quam à doctrina regula ad aliena se dogmata, & adulterina con-
gubratiuum ad uenit, non opus est enumerare actus eius priores, quomodo ciprius egenus
Theodosium fuerit & pauperiterius, & neq^{ue} ex parentum successione, necq^{ue} ullum quellus
Augyfum. occasionem habuerit honesta, nunc ad summas diuitias peruenitur, nō alius
quem nuper de nūli ex sacra legijs, & ex his que per fraudē diripiuit, concutiens fratres, &
ex spissis bi^m dens patrocina, & fide negotiorum suscepitorum nec accepta mercede custo-
biale ac diensi, existimans secundū quod scriptum est, quantum esse pietate Superbi
pimus, indicat amī uero eius quis ferre posset cum se magis Duceñarium, quām episcopum
Ducenariū si uideri uelle? Nam & Incedens per plateas, tali quadam ambitione utebaz
iſe principem tur, publicē epistolā relegens atq^{ue} in auditu omnium & oculis dictans, aſſi-
tē, uel a ſtentibus libi in platea notariis. Directio quoq^{ue} praeuntū, & cōſtipatio infe-
pud prefestū quentium quā plurima quarebatur: ita ut omnes qui uidebant, horreſceret
& de-

dam Chrysostomi, quia nō uitius quam facio sanctum debet esse episcopale sacerdotium, sicut docēs, quod & clero et plebi esse debet exemplo. Nec enim ignoramus, quod sām
Canonicas dum incautus sibi ad cohabitationem iungunt mulierculas, cecidisse. Quod nō dicere uel estam si nō fiat, certe in suspicionem uenire de talibus sacerdoti grauisimū cum tūris ha est. Quomodo autem uerare poterit eos qui infirmiores sunt à mulierū contigit, quibus ex his quæ gerit autoritatem p̄bret? Tantus uero ac tam immitis fuit in potentatu, & ita specie quadam tyrannidē elatus est, ut ne ad agendum quidem quisquam uel ad accusandum auderet accedere. Sed hęc quae diximus condēnari possent etiam in eo q̄ fidē catholice seruat, & in ecclesiastici dogmatis ueritate perdurat. Hic uero qui abiurato fidei mysterio, ad pollutissimam se artem ad hæresim conuolut, necessarium fuit, etiam partem erroris ipsius designari, quomodo habēdus, uel quomodo execrandus est. Et post multa in fine epistolæ addunt etiam hęc.

Igitur necessaria est uisum nobis hunc resistentem Deo, neq; adquiescētem uerae fidei abīcī & abūrari, alium uero pro ipso ecclie catholice constituti episcopum per Dei gratiam prouisum filium beatæ memorie Demetriani, qui huic ipsi ecclie inculpabiliter praefuit Dominū nomine, uirū omnibus bonis ornatum. Indicauimus autem uobis de eo, ut sciatias ad plūmū scibere debere, & ab ipso cōmunitonis scripta suscipere. Hic autē qui inde dignus habitus est esse in ecclie catholica, anathema scribatur, & illius hæreticos factores excommunicentur. Domino igitur in episcopatum subrogato, Paulus & sacerdotio abscessus & cōmuniōne, quum de domo ecclie nollet exire, interpellatus imperator Aurelianuſ, religione fatis de hoc sancte decēdit, ijs p̄cipiēt ecclie domū tradi, quibus Italie lacerdos & Romanus episcopus scriberent. Et ita p̄dictus Paulus ad cetera mala etiā hoc dedecoris adquisiuit, ut manu publica de ecclie pelleretur. Et tunc quidem talis erga nos exiſtebat Aurelianuſ. Processu uero temporis immutare propositi sui bonum cōspit. & malis cōsiliis ceprauit, persecutionem erga Dei ecclias meditari eo usq; ut dicatur quod dictatis iam literis et sententiis, cum superflua ſola ſublīcēt, dexterā dextera interueniēt, ſubscriptio nem nefandā dexterā deturbauerit. Morte ſubita condemnatur, qui de plurimū morte cēlebat ut ostenderet Deus, quia nō cum uoluerit tyrannus, cui ciamur, fed quum probaverit ipse corripimur. Igitur sex annis Aurelianuſ quum gubernasset, principatum probus, post hunc ſuscepit. Cui quum tandem temporis explefet imperio, Carus unā cum filiis Carino & Numeriano ſuccedit. A quibus tribus annis, nec plenis, Romano regno administrato, Diocletianus ſuscepit principatum. Is uero maximas in nostros perfritiones, & eccliarum ſubfusions molitus est.

Anno Domini
ni 284.

Carius,

Numerianus

Cesar.

Diocletianus Cesar

Christianorum

Chriſtianorum

persecutor.

Anno Domini

ni 286.

Felix Pont.

Rom.

Anno Domini

ni 277.

Manes here

re, uel Dæmonem adimplere uideretur.

Deniq; ita rei exitus docet:

Christi fe

cos Manich

nunc gerere formā conabatur ostendere, nunc ipsum paracletū ſe eſe prædi

corū auctor.

cabat: & elatus in insania, ad ſimilitudinem Christi duodecim dīcipulos ei

gens, ad p̄dicandū mittebat, dogmata ſtulta & impia à diuerſis hæreticis,

qui iam prius extincti fuerant, mutuata diſeminans, & noſtro orbi Perſica

Anno Domini

ni 282.

uenena propinans.

Ex hoc ergo Manichæorum hæresi usq; in hodiernum

dīc diffunditur, e oīpō exorta, quo felix in urbe Roma ecclie p̄raeat.

Qui

Qui per quinq; annos ad ministrato ſacerdotio, Eutychiano ſedem reliquit. Eutychianus
Is decem menib; ſolis tranſactis, Gaio episcopatum tradit. Qui noſtris
iam temporibus quindecim annis ſacerdotio perfunctus Marcellinum ſuc- Gaius.
cessorem reliquit, quem iam perfectionis tempus inuenit.

An. Domini
ni 282.

Anno Domini
ni 282.

Marcellinus

De Ecclesiasticis uiris nobilibus, quorum aliquanti etiam uſque ad noſtram
memoriam perdurant. Cap. XXVIII.

E a tempeſtate apud Antiochiam ſacerdotium poſt Dominum ſulce- Anno Domini
roperat Timeus, poſt Timæū uero Cyrius. Cyrius autem ſuccedit Do- ni 295.
rotheus, qui ad noſtram uſque memoriam perdurauit, uis eruditissimus, & in Anno Domini
ſcriptis diuinis fatis intentus: qui pro multa diligentia etiam Hebraeā lin. ni. 271.
guam didicerat. Greca autem eruditio liberali, a puero fuerat institutus. Anno Domi
ni 281. la eunuchs à nativitate fuit. Ex quo etiam Imperator in admiratione eū ha-
buerat, & honorem ei contulerat purpura proposituram. Huius etiam nos Timeus Cy-
quin ecclie ſcripturas exponeret, auditores in pueritā ſuimus. Poſt hūc rillus, Doro-
Tyrranus apud Antiochiam ſacerdotium ſucepit, ſub quo eccliarum per theū, epifo-
lio in creuit. Apud Laodiciam poſt Socratem, Eusebius Alexadrinus pi Antioche
generis episcopus fuit, qui in cauſa Pauli Samotrenſi ad partes Syrię cum ue- ni-
mifet, quid et in ſcriptis diuinis eruditis, a fratribus ſtudiolis uelut the prepoſitura
fauſus quidam repertus, ultra nuſquam abire permifit eft, ſicut Dionyſius purpure,
uis epiftolis ſuſcribit. Huic quoque Anatolius ſuccesor, bonus ut a qua Baphio-
ni boni exiit: qui & ipſe generis Alexandrinus erat, eruditio liberali-
rum uocant. um literarū & in philoſophicis a puero apprime eruditus, ita ut apud Alex- Anno Domini
dina Dialeticam docere ab omnibus eruditis uiris & philoſophis cogere- ni 301.
tur. Huic etiam bellū tempore quod inter ciues exortum eft apud Alexan- Eusebius A-
driani, fuerunt multa bona ciuib; in confliſis & prouinciis praefitiſiles: lexicarius,
ex quibus unum tantummodo factum breuitatis cauſa memorabo. Frumē Laodicea epi-
tūtū autem, cum deſſeret obſeffis, & famē grauius quam hoſtis uergeret, tertia ſcopus.
pars (cum due le inuitū impugnaret) erat populi ſeparata, quæ quāli fidē Anno Domini
Romanis feruabat. In qua parte tunc etiā ſupradictus Anatolius erat abſcp ni 274.
impugnatione. Hic ad magistrum militiæ refert, cum q̄ de famis neceſſitate prouerbium
que obſeffis acciderat, edocet & imperatam gratiam ciuib; defert, eam q̄ Anatolius
hoc modo diſtribuit. Primo quidem utralque partes inter se diſſidentes allo Laodicea epi-
quit, accum Romanis redire in gratiam ſuadet. Sed cum reluctantē uis ſcopus.
deret, Hoc fatem, inquit, credo uos libenter accipere, ut omneſ uestrorum Anno Domini
manū imbellē, quæ bellī uobis nequaquam, cibi tamen neceſſa ni 278.
tio particeps eft, exiit portas finatis. Conſiliū ab utraq; parte gratañter acce Prudens fa-
pum eft. Decernunt imbellē manū egredi caſtris debere. Data occa- Anato-
dione omnes penē quos inedia confumebat, pariter cum imbellibus erum- li apud Ale-
pum, p̄cipue noſtri quibus bellū genere contra propositum era. Quos xandram.
omnes Anatolius ſuſcipiens parentis timul ac medici ſouebat affectu. Et
iū multitudini ſalutem per ciuib; propero contulit: reliquis uero, qui pauci
remanerant, formidinem bellī & desiderium pacis incuſit. Ita misericordia
prudentiſ confilio urbem maximam fame pariter absoluit & bello. Hunc
ergo ſecundum de Alexandria, Dei munere Laodicenorum ciuitas acce-
pit episcopum, poſt tranſactum quod ſupra memorauimus bellum. Multa
quoque opūcula ſupradicti Anatolij magnificè compoſita ad nos uſque
uenerunt: ex quibus dignum mihi uideatur, de Paſcha quid leniterit, ipſis
uerbis proferre. Eſt ergo, inquit, in primo anno initium primi mensis,
quod eft decem & nouem annorum circuli principium, ſecundum Aegy- Anatolius de
ptios quidem mensis Famenoth uigilima ſexta die ſecundum Macedones Dyſtri
mensis uigilima ſecunda, ſecundum Romanos uero undecimo ca- Patches.
lendas

Primus par- lendas Aprilis. In qua die sol inueniretur non solum cōfēdēt, & primam partem, uerum etiam & quartam iam in eo die habere, id est, in prima ex duo decim partibus. Hæc autem particula, prima ex duodecim, uernale est & aqui-
ten, scilicet nūctūm. & ipsa est initium mensuræ, & caput circuli, & absoluto cursu stellarum & lœvæ, id est, usus dicuntur, ac finis duodecimæ particula, & ro-
Aliis quar- tūm in ea di-
am.

Horum pro- fobolus ex Paneade, qui unus ex illis septuaginta senioribus fuit, qui mis-
batis. Panæas fuerant à Pontificibus ad Ptolemaeum regem. Hebraeorum libros interpre-
tari in Graecum sermonem, quicq; multa ex traditionibus Moysi proponen-
ti regi percontantq; responderant. Ipsi ergo cum scripturæ Exodi expo-
nerent, dixerunt Pascha non prius esse immolandum, quam aquinoctium uer-
nale transire. Aristobolus uero etiam hoc addit in die Pascha non soli ob-
seruandum esse, ut sol aquinoctium uernale transcendet, uerum etiam & la-
na. Cum enim duo sint aquinoctia, inquit, ueris & autumni, & quis pacis
direpta, & quartadecima die mensis primi sit statuta solennitas post uesperam, quando luna soli opposita est regione deprehenditur, sicut etiam oculis probare licet, inuenitur utiq; uernalis & aquinoctiæ partem sol obtinet, luna uero econtrariò autumnalis. Legi in eorum libris multa alia de his ualidissi-
mis alertioribus expositiæ, quæ euidenter ostendunt Paschæ solennitatem omni generi post aquinoctium celebrandam. Multa & alia præterea non lo-
lum religiosis utrius, sed & philosophis admiranda scripta Anatolius dereli-
quit, quibus salutaris eius eruditio seire uolentibus innotescat. Huic primus Theotecnus sacerdotium Cæsariorum tenet, in episcopatu manus impulsi, &
uiuens ipse sibi eum successorem suæ cathedræ statuit. Vnde & aliquanto tempore pariter cum ipso Theotecnus Cæsariensi ecclæsia præfuit.

De episcopis, martyribus & doctribus eiusdem temporis. Cap. XXIX.

An. Domini

278.

Anatolius

Laodicensis

episcopus.

Stephanus

Laodicensis

Theodus

Laodicensis.

Ex medico

Episcopus.

Agapius La-

odicenus.

Pampilius

Laodicenus.

Sed quum aduersum Paulum Samosatenum Antiochiam conueniret ut

ad concilium, prætergrediente Anatolium, defuncto Eusebii, Laodi-

censis ecclæsia ut libi uenientiauit episcopum, post quem ultimus usq; ad per-

secutionis tempus ad Laodicæam Stephanus Ecclesiam gubernari, & ipse

eruditio & eloquentia prioribus non inferior, sed fidei uirtute longe disti-

moris sicut persecutionis ignis probauit. Nihil enim philosophiæ in necessi-

tate tentationis ostendit sed non continuo in illius infirmitate Dei pauper-

tas ostenditur. Post huius nāq; occasum profudit Deus ecclæsie illi in episco-

pum Theodotum nomine uirum non solum uerbis, sed rebus & uirtutibus

ornatum. Hic arte quidem medicus fuit, sed ad animarum à Domino

translatus est medicinam uerè incomparabilis, qui super omnes penè homi-

nes, fide, misericordia, studio, uigilantia, atque omnibus optimis instituti-

nibus claruit. In scripturis quoque diuinis labore quæmplurimum gesit.

Interea apud Cæsaream Palestinæ Theotecnus cū episcopotib; foleritis in e-

psie gislet, Agapius succedit. Qui & ipse multo labore, multaq; diligētia in gu-

bernatione populi adhibuit, & præcipue erga indigētes paterna prouidēta

ferebatur, à quo uir per omnia prudētissimus, uita, eruditio, morib; ador-

natus Pamphilus, ecclæsie ipsius presbyter subrogatur. Sed ille Pamphilus

quis uerit, & quantus, & unde oriundus, quoniam non erat dignus breueret

transcurrere, omnē eius uitam institutionemq; à puro, & quāta in persecu-

tionibus per diuersas confessiones pertulerit, quosq; agones desudauerit,

& quæ-

& qualiter super omnia coronam martyrii indeptus sit, proprio id opusculo Euzebij lib.
comprehendimus. De hoc ergo, quām mirabilis fuerit, illa lectio docebit. de vita Pam-
philus, nostra iam memoria tenet, ut apud Alexandriam Pierium, Meletium ris.
uero apud Pontum, qui episcopus postmodum factus est. Sed Pierius qui-
dem acer ingenio, in diuinis scripturis nobiliter eruditus, uita purissimus, at
quæd Chritianam philosophiam nudus & penitus expeditus, doctror rec-
dela incomparabilis, priuatum & publicè mirabiliter disputans. Meletius
vero tantæ fuit ueritatis in moribus, & tanta dulcedinis, ut mel Atticum à
fodibus vocaretur. In omni eruditione perfectus. In rhetorice talis erat, ut
alii studijs nunquam uacile putaret. In cunctis uero philosophiae gene-
ribus, quæ in quinque diuiduntur disciplinas, ita erat per singulas consumma-
tus, ut cum in unaquæc; quis experti uoluisse, in hac cum sola à puro ha- **Meletius:**
buse exercitium iudicaret. Cumq; esset eruditissimum prærogativa magnissimi mel Atticum.
ius, uirtus tamen animi, & uite sinceritatis longe in eo magnificenter ha-
beatur. Quem nobis persecutione tempore in fuga polistum apud Palae-
stinam diligentius & pleniū agnoscere licuit. Igitur Hierosolymis post Hy-
menatum, de quo paulo ante memorauimus, Zabdias sacerdotium suscepit. **Zabdias:**
Quod partu tempore administratum, Hermoni post se tradidit. Hic uisque **Hermon:**
ad nostri temporis persecutionem, Apostolicam inibi quam suscepit
cathedram conferuauit. Apud Alexandriam uero Maximo, qui succellerat
Dionysio, cum decem & octo annis sacerdotium transegit, Theonas suc-
cedit. Cuius tempore Achillas, eiusdē ecclesiæ presbyter, ecclesiastice scho-
la magisterium tenuit, eruditio, fide, conuerlatione, & moribus insignis.
An. Do. 284
Achillas. Theonas uero quum decem & nouem annis sacerdotium inculpabiliter mi-
nistrasset, sedem tradidit Petro uiro inter preciosos egregio. Hic duodecim
omnes annos in episcopatu illius urbis exegit. Quorum tres ante persecuti-
onem, reliquias uero nouem diuersis in tentationi generibus duxit. Cum
que se semper in omni agone persecutionum positus, arctoribus uinculis
continueret distingueret, & ad utilitatem atque instructionem ecclæsæ in
verbis Dei nobiliter insisteret, satissimq; uigilanter erga omnem sacerdotij cu- **Nunc acce-**
ram diesbus defudaret ac no[n] ciuibus, nono persecutionis anno, episcopatus di Euzebium
uero sui duodecimo, martyrii coronam capitio obtruncatione promeruit. ad descrip-
tio Huc uel successiones episcoporum gestæ diuersa à Dominis & Salvatoris nem, verum
no[n] institutæ, usq; ad tempus persecutionis, in qua ecclæsia quoq; destru in Ecclæsia,
etiam historiam mandauimus. De reliquo uero agones martyrii, quos ipsi sua etate ge-
pernosmet ipsos uidimus, describentes ad memoriam relinquamus. **starum.**

ECCLESIASTICAE HISTORIÆ

Liber octauus.

PRO OEV MIVM.

Apostolorum successionibus intra septem libros à nobis cōclu-
sis, in hoc octauo volumine dignum credidi, etiam ea quæ no-
stris temporibus gesta sunt, posterorum memoriam relinquere.
Et hinciam nobis sermo sumat exordium.

De nostri temporis, id est Diocletiani & Maximiani et Maximini impe-
ratori persecutione. Cap. 1.

Etenim ante nostri temporis persecutione, quām mirabiliter, quamq; Aperte lice-
magnifice per uniuersum mundum sermo Christi & pietatis doctrina bat esse Chri-
profecit, & in quam tum sublimitatis ascenderet, enarrare, uires nostras
FF superat.